

Geografia física

Codi: 101590
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501002 Geografia i ordenació del territori	FB	1	2

Professor de contacte

Nom: Joan Manuel Soriano López
Correu electrònic: JoanManuel.Soriano@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Raquel Cunill Artigas

Prerequisits

- Saber llegir amb una bona comprensió lectora i escriure en llengua catalana i/o castellana amb fluïdesa, construccions gramaticals clares i sense faltes d'ortografia
- Poder comprendre un text curt en una llengua estrangera (preferiblement anglès o francès)
- Saber les quatre regles matemàtiques sense entrebancs i saber fer servir factors de conversió
- Saber manejar els canvis d'unitats mètriques, de superfície, de capacitat i de volum
- Tenir unes nocions bàsiques sobre funcions trigonomètriques (no de trigonometria)

Objectius

L'objectiu general de l'assignatura és una introducció a l'estudi dels diferents elements que componen el medi físic i dels processos i interaccions que es produeixen entre ells. S'estudia el planeta Terra com a integrant del sistema solar i com a globus terraquí i dins del planeta, l'atmosfera, la hidrosfera, la litosfera i la biosfera.

Els objectius formatius rau en:

- l'adquisició d'un conjunt de coneixements bàsics i fonamentats sobre cadascun dels temes tractats
- el domini dels conceptes més importants utilitzats en geografia física i de les tècniques d'anàlisi i resolució d'exercicis pràctics.
- l'obtenció d'una visió de conjunt i unes claus interpretatives bàsiques del funcionament del medi físic a escala planetària i la identificació d'aquests processos a escala local
- l'assoliment d'una bona capacitat per tractar la informació geogràfica, interpretar-la, representar-la i transmetre-la
- la capacitat per a establir connexions significatives entre els diferents aspectes temàtics del programa i amb d'altres assignatures

Competències

- Aplicar mètodes i tècniques de treball de camp per adquirir un coneixement directe del territori.

- Desenvolupar les habilitats específiques relacionades amb el coneixement de les tècniques de treball, en especial les relacionades amb la obtenció, l'anàlisi, el tractament i l'expressió cartogràfica d'informació geogràfica, així com les que fan referència amb el treball de camp.
- Dominar el coneixement teòric necessari per plantejar problemes geogràfics de manera integrada i combinar un enfocament generalista amb una anàlisi especialitzada.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les principals dinàmiques del món actual des d'un vessant geogràfic.
2. Contrastar i comparar dades geogràfiques rellevants.
3. Copsar les relacions físiques i humanes a partir del coneixement directe del territori.
4. Desenvolupar les habilitats pròpies del treball de camp, observar i elaborar els informes corresponents.
5. Interpretar i elaborar documents cartogràfics d'informació geogràfica.
6. Obtenir, tractar i analitzar dades geogràfiques.
7. Participar en debats geogràfics respectant les opinions dels altres participants.
8. Plantejar problemes sobre la diversitat física, econòmica, social i cultural dels territoris aplicant coneixements de geografia regional.
9. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina.

Continguts

Bloc 1: INTRODUCCIÓ

- Unitat 01: Introducció a la geografia i a la geografia física

Bloc 2: EL SISTEMA SOLAR I EL PLANETA TERRA

- Unitat 02: El globus terraquí. La xarxa geogràfica
- Unitat 03: El sistema solar i el planeta Terra
- Unitat 04: El mapa topogràfic

Bloc 3: LA LITOSFERA

- Unitat 05: Sismicitat i tectònica de plaques
- Unitat 06: Introducció a la petrologia. Roques ígnies o magmàtiques
- Unitat 07: Roques sedimentàries
- Unitat 08: Roques metamòrfiques

Bloc 4: L'ATMOSFERA

- Unitat 09: L'atmosfera. Composició i estructura
- Unitat 10: Insolació i balanç energètic
- Unitat 11: Pressió atmosfèrica i vents

- Unitat 12: Humitat atmosfèrica, núvols i precipitació

- Unitat 13: Introducció a la climatologia

Metodologia

Aquest apartat presenta una lleugera però significativa variació segons la modalitat de l'ensenyament (presencial, grup 1 o virtual, grup 70):

Grup 1:

- **Teoria:** dues classes setmanals, a càrrec del professorat, i lectura autònoma ocasional de textos complementaris.
- **Exercicis pràctics:** associats a la teoria i d'elaboració autònoma i lliurament **obligatori** per part de l'alumnat seguint les indicacions del calendari docent
- **Sortides de camp:** de caràcter **obligatori**, 2 de mitja jornada i una de 4 dies. Aquesta última porta associada una tasca prèvia per part de l'alumnat consistent en un treball, de caràcter col·lectiu (màxim 3 persones per grup) i subjecte a avaluació, relacionat amb el lloc a visitar. Durant la sortida cada grup exposarà les seves conclusions a la resta de la classe.

Grup 70:

- **Teoria:** visionat autònom de les presentacions de cada classe i lectura autònoma ocasional de textos complementaris (aproximadament 3 hores setmanals).
- **Exercicis pràctics:** associats a la teoria i d'elaboració autònoma i lliurament **obligatori** per part de l'alumnat seguint les indicacions del calendari docent.
- **Sortides de camp:** de caràcter **obligatori**, 2 de mitja jornada.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classe magistral a l'aula o seguida a través del campus virtual	43,5	1,74	1
Tipus: Supervisades			
Seminari sobre el terreny	24	0,96	3, 4
Tutories	1	0,04	7
Tipus: Autònomes			
Elaboració de treballs i exercicis pràctics	50	2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Estudi i treball personal	25	1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Avaluació

Grup 1:

- Tests de teoria de cada unitat o grup d'unitats, en total 6 tests (prova individual)
- Exàmens de pràctiques de cada bloc, en total 3 exàmens (prova individual)

- Treball de la sortida de camp de 5 dies (col·lectiu)

Grup 70:

- Tests de teoria de cada unitat o grup d'unitats, en total 6 tests (prova individual)
- Exàmens de pràctiques de cada bloc, en total 3 exàmens (prova individual)
- Treball sobre les sortides de camp de 1/2 dia

Grup 1 i grup 70:

- Per a ser avaluats/des, cal entregar totes les pràctiques dins dels terminis previstos. El retard implicarà una penalització en la nota final.
- En cadascuna d'aquestes 9 proves (els 6 tests i els 3 exàmens pràctics) cal haver obtingut una nota mínima de 4,5 per a fer mitjana entre elles i tenir la nota final de curs, que haurà de ser de 5 o més per **aprovar**.
- L'assistència a totes les sortides de camp és indispensable per ser avaluat/da, ergo la inassistència a alguna d'elles implica un **no avaluable**.
- El no assoliment d'un 4,5 en **una (1)** de les 9 proves avaluatòries implica automàticament un **suspens**.
- La no realització completa d'una de les parts a avaluar implica automàticament un **no avaluable**.
- Les proves que no hagin arribat al 4,5 de nota hauran de ser reavaluades a final de curs (seguint el calendari marcat per la Facultat), fins a un màxim de 3 proves (qui hagi suspès mésde 3 proves parcials no tindrà dret a presentar-se a la reavaluació i tindrà un **suspens** de l'assignatura).
- Només es reavaluarà (com el seu propi nom indica) aquelles parts que hagin estat avaluades.
- El terme examen final, que per definició contempla la inclusió de tota la matèria del curs en una sola prova, és incompatible amb la filosofia d'avaluació continuada i no és possible en aquesta assignatura.
- Qualsevol cas particular serà contemplat per part del professorat amb l'objectiu de garantir un tracte equitatiu i evitant el perjudici de l'alumnat.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exàmens pràctics	grup 1 = 40%; grup 70 = 50%	4,5	0,18	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Exàmens teòrics	grup 1 = 40%; grup 70 = 50%	2	0,08	1, 2, 5, 6, 9
Treball relacionat amb la sortida de camp de 5 dies	grup 1 = 20%	0	0	2, 5, 7, 8

Bibliografia

- COLOMER, R., FRANQUESA, E. (dir) (2003), Diccionari de Geografia Física, Termcat, Barcelona (disponible per consultar per internet a http://www.termcat.cat/ca/Diccionaris_En_Linia/124)
- KING, C.A.M. (1984), Geografía Física, Oikos tau, Vilassar de Mar.
- LACOSTE, Y., GHIRARDI, R. (1983), Geografía General, Física y Humana. Oikos tau, Vilassar de Mar.
- LÓPEZ BERMÚDEZ, F.; RUBIO RECIO, J.M. & CUADRAT, J.M. (1992), Geografía Física. Madrid, Cátedra.
- MIRÓ, M. DE, DOMINGO, M. (1986), Medi Natural: Relleu. Los Libros de la Frontera, Barcelona.
- RIBA, O. (dir. (1997), Diccionari de Geologia, Enciclopèdia Catalana, Barcelona (disponible per consultar per internet a <http://cit.iec.cat/dgeol/default.asp?opcio=0>)
- ROSSELLÓ, V., PANAREDA, J.M. & PÉREZ (1994), Manual de Geografia Física, Universitat de València.
- STRAHLER, A.N. (1977), Geografía Física, Omega, Barcelona.
- STRAHLER, A.N. (1987), Geología Física, Omega, Barcelona.

- STRAHLER, A.N. & STRAHLER, A. (1989 o posterior), Geografía Física, Omega, Barcelona [manual de referència].
- TARBUCK, E., LUTGENS, F. (1999), Ciencias de la Tierra, Prentice Hall, Madrid.
- Material d'elaboració pròpia per a la confecció de les pràctiques i el seguiment del curs, accessible mitjançant intranet (només a l'abast de l'alumnat que s'hagi matriculat a l'assignatura) a l'adreça: <https://cv2008.uab.cat/>